TORAH OHR · PARSHAS MIKEITZ · MAAMAR 6

ביאור על הנ"ל

Explication de ce qui précède

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE
likuteitorah.com/fr/torah-ohr/mikeitz/6/

1 ביאור על הנ"ל

Explication de ce qui précède.

2 ביאור הדברים ע"פ כי עמך מקור חיים. ענין תרי"ג מצות הן תרי"ג ארחין שבגולגלתא דז"א ושרשן מחד ארחא דא"א. והענין דכל המצות נק' מצות הוי"ה הקב"ה מניח תפילין ומתעטף בציצית ומתפלל.

Explication du sujet, selon [le verset] : « Car auprès de Toi est la source de la vie. » Les 613 mitzvot sont les 613 sentiers dans le crâne (goulgalta) de Zeir Anpin, et leur racine se trouve dans l'unique sentier d'Arich Anpin. L'idée est que toutes les mitzvot sont appelées « les mitzvot de Havaya » : le Saint béni soit-Il met des tefilin, s'enveloppe de tsitsit et prie.

3 וביאור הענין הוא להיות כי ידוע דאין ערוך כלל האצי' לגבי עצמות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה וכלא ממש חשיבי קמיה ית'.

Voici l'explication de la chose : on sait que le Monde d'Atsilout (Émanation) n'a absolument aucune comparaison avec l'essence de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, et que tout est considéré comme absolument rien devant Lui, béni soit-Il.

ומקור האור הנמשך להם הוא רק מבחי' קו והארה לבד. וגם אח"כ עוד צמצומים רבים עד שיומשך האור בבחי' חכמה וחסד.

La source de la lumière attirée vers eux ne provient que du niveau du kav (ligne de lumière), une simple lueur. Et même ensuite, de nombreuses contractions supplémentaires ont lieu, jusqu'à ce que la lumière soit amenée vers le bas sous la forme de 'Hokhma (sagesse) et de 'Hessed (bonté).

4 והוא הנק' בחי' שערות. אבא יונק ממזלא שבחי' השערה הוא המשכה בדילוג הערך. וכדי שיהיה הירידה הגדולה והשפלה זו זהו נק' מצות הוי"ה שהקב"ה מקיים המצות.

C'est ce que l'on appelle le niveau des « cheveux » : « Abba puise sa vitalité dans le mazal », car l'aspect du cheveu est un influx qui saute par-dessus [l'écart de] proportion. Et c'est afin que se produise cette grande descente et cet abaissement que l'on parle des « mitsvot de Havaya » : le Saint béni soit-Il accomplit les mitsvot.

היינו שמניח תפילין ר"ל [רוצה לומר] ההמשכה להיות אוא"ס [אור אין סוף] מתלבש בחכמה. ותפלין לשון התקשרות והתחברות מלמעלה למטה. ולכן מה כתיב בהו כי מי גוי גדול כו'.

Cela signifie que, lorsqu'on dit qu'Il met les tefilines, il s'agit de l'influx par lequel la Lumière infinie (Or Ein Sof) se revêt dans 'Hokhma. « Tefilines » est un terme qui désigne le lien et l'union de haut en bas. Que trouve-t-on donc écrit en elles ? « Car quelle grande nation… »

שעיקר השפעת החכמה הוא בשביל נש"י [נשמות ישראל] כמש"ת [כמו שיתבאר] לקמן בס"ד [בסייעתא דשמיא]. ומצות צדקה שלו ית' הוא ההמשכה בבחי' חסד להיות עולם חסד יבנה.

Car le flux de 'Hokhma a principalement pour finalité les âmes d'Israël, comme cela sera expliqué plus loin, avec l'aide du Ciel. Et Sa mitsva de tzedakah [charité], qu'Il soit béni, est l'influx sous la forme de 'Hessed (bonté), afin que « le monde soit bâti par la bonté ».

5 והנה כמו ע"ד דוגמא בקיום המצות באדם. הנה יש בזה שני דברים.

Prenons maintenant, à titre d'analogie, l'accomplissement des mitsvot par une personne. On distingue ici deux choses.

הא' המצוה בפ"ע [בפני עצמו] קודם שיעשה אותה האדם כמו התפלין עצמם או הציצית. והב' כשהאדם עושה את המצוה ומקיימה דהיינו שמניח התפלין ומתעטף בציצית.

La première est la mitsva elle-même, avant que la personne ne l'accomplisse, comme les tefilin eux-mêmes ou les tsitsit. La seconde est le moment où la personne accomplit la mitsva et l'observe, c'est-à-dire lorsqu'elle met les tefilin et s'enveloppe dans les tsitsit.

6 וזהו העיקר וגמר מעשה המצוה שאז תהיה מצוה

Et c'est là l'essentiel et l'achèvement de l'acte de la mitsva, car alors il devient une mitsva.

כי בלתי ההנחה של התפלין על הראש והיד. הגם שכתובים הד' פרשיות בטוב. ויש בהם קדושה. עכ"ז [עם כל זה] אין בזה עדיין גילוי רצה"ע [רצון העליון] עד שיניחם האדם בראשו וזרועו.

Car, sans placer les tefillin sur la tête et le bras, bien que les quatre passages soient écrits correctement et qu'il y ait en eux de la sainteté, malgré tout, la révélation de la Volonté suprême ne s'y manifeste pas encore, jusqu'à ce que la personne les place sur sa tête et son bras.

7 ועד"ז יובן למעלה התפלין עצמם הן בחי' ד' מוחין חכמה ובינה ודעת המתחלק לחו"ג [לחסד וגבורה] זהו בחי' א'.

De même, on peut comprendre ce qui se passe en haut : les téfilines eux-mêmes sont les quatre mo'hin, 'Hokhma (sagesse), Bina (compréhension) et Daat (connaissance), qui se divise en 'Hessed (bonté) et Guevoura (retenue). C'est là le premier aspect.

אך העיקר הוא כשהקב"ה מניח התפלין דהיינו התלבשות אוא"ס [אור אין סוף] בחכמה וזהו גמר מצותן משא"כ הד' מוחין מצד עצמן אין ערוך כלל לכשהקב"ה מניח אותן.

Mais l'essentiel, c'est lorsque le Saint béni soit-Il met les téfilines, c'est-à-dire lorsque la Lumière infinie (Or Ein Sof) s'investit dans 'Hokhma : c'est là l'accomplissement de leur mitsva. En revanche, les quatre mo'hin en eux-mêmes ne sont nullement comparables à [l'état] où le Saint béni soit-Il les met.

8 וכמו למטה שהמצוה הוא כשמניחין התפלין כנ"ל. אך איך שייך בנמשל לומר כן

Et de même, ici-bas, la mitsva consiste à mettre les téfilines, comme il a été dit plus haut. Mais comment peut-on dire la même chose dans l'analogue ?

בשלמא במשל התפלין יש להן מציאות חוץ מאדם ע"כ גם קודם שהניחם האדם יש להן מציאות ולהיות דבר שבקדושה אבל למעלה הרי ממך הכל כתיב.

Cela se comprend dans l'analogie : les téfilines ont une existence en dehors de la personne ; aussi, avant même que celle-ci les mette, elles existent déjà et constituent un objet saint. Mais, en haut, il est écrit : « Car tout vient de Toi. »

9 והתהוות החכמה הוא ממנו ית'. והוא היודע והוא הדיעה כו'. א"כ איך יצוייר התפלין למעלה קודם ההנחה.

L'existence de 'Hokhma (sagesse) procède de Lui, béni soit-Il ; « Il est Celui qui connaît et Il est la connaissance… » Si tel est le cas, comment concevoir des tefillin en haut avant qu'Il ne les mette ?

אבל הענין ע"פ מ"ש במאמר דפתח אליהו וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כגופא כו'. דקשה כנ"ל איך יש להם מציאות אפי' [אפילו] כגופא כו'

Mais le sujet s'éclaire à la lumière de ce qui est dit dans le passage « Eliyahu ouvrit » : « Et lorsque Tu te retires d'eux, ils demeurent comme un corps… » Cela soulève la difficulté évoquée plus haut : comment peuvent-ils avoir une existence, ne serait-ce que comme un corps… ?

בשלמא באדם הגוף יש לו מציאות בפ"ע [בפני עצמו] שאין התהוותו מהנשמה כ"א מטפות או"א [אבא ואימא] כו'. מה שאין כן למעלה הרי ממך הכל.

Dans le cas d'un être humain, cela se comprend, [puisque] le corps a une existence propre : il ne provient pas de l'âme, mais des gouttes du père et de la mère… Mais il n'en va pas ainsi en haut, car « tout vient de Toi ».

10 וא"כ כד אנת תסתלק כו'. איך יש שום מציאות להן. אך התירוץ דפי' תסתלק אין ר"ל [רוצה לומר] הסתלקות לגמרי רק הסתלקות מוחין דגדלות. ונשאר מוחין דקטנות כמו באדם כשישן.

Si tel est le cas, « quand Tu te retires… », comment peuvent-elles avoir la moindre existence ? Mais la réponse est que « se retirer » ne signifie pas un retrait complet : seuls les mo'hin de-gadlout (facultés intellectuelles mûres) se retirent, tandis que les mo'hin de-katnout (facultés intellectuelles immatures) subsistent, comme chez une personne qui dort.

וגם כי הכלים הנק' גופא יש להן שרש בפ"ע [בפני עצמו] מאוא"ס [מאור אין סוף] היינו מבחי' מטי ולא מטי. רק שאח"כ מתלבש בהן האור ששרשו למעלה מבחי' זו והתלבשותו כנשמתא בגופא.

De plus, les réceptacles, que l'on appelle « le corps », ont leur propre racine dans la Lumière infinie (Or Ein Sof), à savoir dans le niveau de « l'atteinte et de la non-atteinte ». Ce n'est qu'ensuite que la lumière dont la racine est supérieure à ce niveau s'investit en eux, et son investissement est comme celui d'une âme dans un corps.

11 ויש בזה קטנות וגדלות. ע"כ גם בהסתלק המוחין דגדלות אשתארו הכלים כגופא שהרי יש להן שרש בפ"ע [בפני עצמו]

Et il y a en cela un état d'immaturité et un état de maturité. C'est pourquoi, même lorsque les mo'hin (l'intellect) de maturité se retirent, les réceptacles demeurent comme un corps, puisqu'ils ont une racine qui leur est propre ;

רק לפי שאין ערוך בחי' זו לגבי הבחינה כשהאור ומוחין דגדלות מאיר בהן. לכך נק' כגופא בלא נשמתא.

mais, comme ce niveau est sans commune mesure avec celui où la lumière et les mo'hin de maturité brillent en eux, il est donc appelé « comme un corps sans âme ».

12 ועד"ז יובן בענין הקב"ה מניח תפלין היינו תוספת אור בבחי' חכמה ומוחין גדולים עד שהן בולטים על הראש והכלי

De même, on peut comprendre ce que signifie « le Saint béni soit-Il met les téfilines » : il s'agit d'un supplément de lumière au niveau de 'Hokhma (sagesse) et de l'intellect (mo'hin), à un degré élevé, jusqu'à ce qu'ils ressortent au-dessus de la tête et du réceptacle ;

משא"כ התפלין מצד עצמם יש להם ג"כ מציאות ע"ד כגופא בלא נשמתא וכן בשאר כל המצות יובן כן.

tandis que les téfilines elles-mêmes ont également une existence, selon le mode de « comme un corps sans âme ». Il faut comprendre de la même manière toutes les autres mitsvot également.

13 והקב"ה יושב ועוסק בתורה הוא המשכת אותיות מבחי' שמו הגדול כו'.

Et « le Saint béni soit-Il siège et s'adonne à la Torah » : cela désigne l'attraction vers le bas des lettres depuis le niveau de Son grand Nom…

והקב"ה מתפלל יה"ר [יהי רצון] כו'. שיומשכו מדות דא"א בז"א כו'. ורב חסד כו'.

Et « le Saint béni soit-Il prie : Que ce soit Ma volonté… » : que les attributs d'Arich Anpin soient attirés dans Zeir Anpin (les attributs émotionnels)… et « abondant en bonté… »

ויש פי' אחר דהקב"ה ר"ל [רוצה לומר] ז"א דאצי'. והתפלין הן מוחין מאו"א [מאבא ואימא] הנמשכים לו וא"כ הם למעלה ממנו. וא"ש [ואתי שפיר] לפ"ז [לפי זה] ביותר בענין הקב"ה מתפלל שיכבשו רחמי כו' שיומשכו לו מדות דא"א כו'

Il existe une autre explication : « le Saint béni soit-Il » désigne Zeir Anpin du Monde d'Atsilout (Émanation). Les tefillin sont les mo'hin provenant d'Abba et Imma ('Hokhma et Bina), qui sont attirés vers Lui ; ils sont donc au-dessus de Lui. Selon cette interprétation, [l'affirmation] selon laquelle le Saint béni soit-Il prie « que Ma miséricorde l'emporte… » convient d'autant mieux : que les attributs d'Arich Anpin soient attirés jusqu'à Lui…

(ובי' פירושים הנ"ל בענין קוב"ה [קודשא בריך הוא] נתבאר בפירוש הזהר בענין קוב"ה [קודשא בריך הוא] אתי לאשתעשע בג"ע [בגן עדן] כו'

(Les deux explications ci-dessus concernant « le Saint béni soit-Il » sont exposées dans le commentaire sur le Zohar, à propos de « le Saint béni soit-Il vient se délecter dans le Jardin d'Éden… »

ושני הפירושים אמת והוא כמ"ש במ"א שיש בחי' מצותי של המאציל ית' עצמו ובחי' מצות הוי"ה דז"א דאצי' ובודאי בז"א המצות הן המשכה שלמעלה ממנו משא"כ למעלה יותר באי"ס ב"ה מצותי הן המשכות ממנו לשרשי הכלים כו' ודי לחכימא)

Les deux explications sont vraies. Comme il est expliqué ailleurs, il existe le niveau de «Mes mitsvot», celles de l'Émanateur Lui-même, qu'Il soit béni, et le niveau des «mitsvot du Nom Havaya» de Zeir Anpin d'Atsilout. Pour Zeir Anpin, les mitsvot sont assurément une attraction vers le bas depuis ce qui lui est supérieur; tandis qu'à un niveau plus élevé encore, chez l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, «Mes mitsvot» sont des flux qu'Il fait descendre de Lui vers les racines des réceptacles… Et cela suffit au sage.)

וזהו שנק' המצות דרך הוי"ה וארחות הוי"ה שהם כמו עד"מ דרך ושביל שבהן נמשך אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה להתלבש באצי' וכל המשכה הוא ע"י שם הוי"ה כנודע:

C'est pourquoi les mitsvot sont appelées «la voie de Havaya» et «les sentiers de Havaya»: elles sont, pour ainsi dire, un chemin et un sentier par lesquels la Lumière infinie (Or Ein Sof), qu'Il soit béni, est attirée vers le bas afin de se revêtir dans Atsilout; et toute attraction vers le bas s'effectue par le Nom Havaya, comme on le sait.

14 והנה עיקר הכוונה במעשה המצות למטה באדם הוא שעי"ז נמשך כן למעלה להיות הקב"ה מקיים המצות ע"ד הנ"ל וזהו הנק' להוסיף אור באצילות.

Or, l'intention essentielle dans l'accomplissement des mitzvos ici-bas par l'homme est que, par ce moyen, la même chose soit attirée en haut, de sorte que le Saint béni soit-Il accomplisse les mitzvos, selon ce qui a été expliqué plus haut ; c'est ce qu'on appelle « ajouter de la lumière dans le Monde d'Atsilout (Émanation) ».

אך זהו דוקא בצדיקים שאין רע בנר"נ [בנפש רוח נשמה] שלהם כלל. אבל בבינונים עיקר הכוונה במצוה שלהם צ"ל לברר הנר"נ [הנפש רוח נשמה] שלהם ע"י"ז.

Cela ne s'applique toutefois qu'aux tzaddikim, dans la nefesh, la ruach et la neshamah desquels il n'y a absolument aucun mal. Mais pour les beinonim, l'intention essentielle de leur mitzvah doit être d'affiner leur nefesh, leur ruach et leur neshamah par ce moyen.

15 ויש להבין בזה דהלא המצוה אחת היא בין לצדיקים בין לבינונים כי התפלין דמשה ואהרן הם ד' פרשיות דתפלין שלנו ממש ואיך ישתנה עיקר הכוונה כ"כ [כל כך].

Mais il faut comprendre ceci : la mitsva n'est-elle pas une seule et même pour les tzaddikim [les justes] et les beinonim [les personnes de niveau intermédiaire] ? Les tefillin de Moshe et d'Aharon ne contenaient-ils pas exactement les quatre passages de nos tefillin ? Comment l'intention essentielle peut-elle donc différer à ce point ?

אך הענין הוא דבאמת הכל כוונה אחת היא. שבהיות הוספת האור באצי' ע"י מצות הצדיקים. אזי ממילא יש כח לברר הרע מנוגה דבי"ע כו'.

Mais le fond est qu'en vérité, tout procède d'une seule intention. Car lorsque les mitsvot des tzaddikim ajoutent de la lumière dans Atsilout, il y a alors automatiquement la force de raffiner le mal de la nogah (lueur) de Béria, Yetsira et Assiya…

16 וזהו ענין המשפילי לראות בשמים ובארץ כפי' הראשון. שנשפל להתלבש בתוך בחי' שמים וארץ. שהן ז"א ונוק' [ונוקבא]

Et tel est le sens de « Qui s'abaisse pour regarder les cieux et la terre », selon la première explication : Il s'abaisse pour s'investir dans l'aspect du ciel et de la terre, qui sont Zeir Anpin (les attributs émotionnels) et Noukva (le féminin / Mal'hout).

כי הנה רם על כל כו' ובחי' כד אנת תסתלק מינייהו מהכלים דע"ס [דעשר ספירות]. דהיינו כמו ענין השינה שהוא הסתלקות המוחין אל עצמות הנפש.

Car voici : « Il est élevé au-dessus de tout… » ; et [il y a] le niveau de « lorsque Tu te retires d'eux », des réceptacles des dix Séfirot. Cela est comme le sommeil, qui correspond au retrait de l'intellect (mo'hin) dans l'essence de l'âme.

17 והגם שיש לו צירופי אותיות המחשבה בחלומות. הרי הוא רק מחשבה בלא חכמה רק בחי' הדמיון. מה שאין כן כאשר יקיץ מהשינה הנה יאיר השכל במחשבה.

Et bien qu'il ait, dans les rêves, des combinaisons de lettres de la pensée, il ne s'agit que de pensée sans sagesse, seulement du niveau de l'imagination. En revanche, lorsqu'il s'éveille du sommeil, l'intellect illumine sa pensée.

ועד"ז יובן הנמשל שבחי' הסתלקות האור ומוחין דגדלות המלובש בע"ס [בעשר ספירות] לבחי' העצמות אוא"ס [אור אין סוף] אז הגילוי למטה נק' עד"מ בחי' שינה.

De même, on comprendra l'analogue : [au] niveau où la lumière et l'intellect (mo'hin) à maturité, revêtus dans les dix Séfirot, se retirent dans l'essence de la Lumière infinie (Or Ein Sof), la révélation en bas est alors appelée, par analogie, le niveau du sommeil.

18 וע"ז היה שליטה גם לעכו"ם [לעובדי כוכבים ומזלות] מצרים ובבל. אבל ע"י התלבשות האור ומוחין דגדלות בע"ס [בעשר ספירות]. וזהו ענין הקב"ה מניח תפלין כו' כנ"ל.

Et par cela, les nations idolâtres, l'Égypte et Babylone, exercèrent elles aussi leur domination. Mais lorsque la lumière et l'intellect (mo'hin) parvenu à maturité s'investissent dans les dix Séfirot, c'est là le sens de « le Saint béni soit-Il met les téfilines… », comme dit plus haut,

והיינו פי' המשפילי להתלבש בתוך שמים וארץ. הנה עז"נ [על זה נאמר] השקיפה ממעון קדשך מן השמים.

ce qui explique « qui s'abaisse » pour s'investir au sein du ciel et de la terre ; à ce sujet, il est dit : « Regarde depuis ta demeure sainte, depuis les cieux. »

ואז ע"ז וברך את עמך ישראל ע"ד באורך נראה אור שנראים לדבר חשוב כי המכוון בהשתלשלות העולמות הוא בשביל קיום התומ"צ [התורה ומצות]:

Alors, par cela, « et bénis Ton peuple Israël », à la manière de « À Ta lumière, nous voyons (nir'eh) la lumière » : nous sommes vus (nir'im) comme ayant de l'importance ; car le but de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) est l'observance de la Torah et des mitsvot.

19 והנה להבין ענין פי' השני בפסוק המשפילי לראות דהיינו שע"י שמים וארץ נעשה סבת השפלה זו. יש להקדים ענין מנורת זכריה וגלה על ראשה כו'.

Maintenant, pour comprendre la seconde explication du verset « Qui s'abaisse pour regarder », à savoir que le ciel et la terre sont à l'origine de cet abaissement, il faut d'abord introduire le sujet de la menorah de Zechariah : « et une coupe au-dessus de son sommet… »

כי הנה סדר ההשתלשלות וההמשכה מהמאציל לנאצלים הוא ע"י בחי' כתר שיש בו מבחי' תחתונה שבא"ס והוא בחי' עתיק.

En effet, l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) et de la transmission de l'Émanateur aux êtres émanés passe par le niveau de Kéter (la Couronne), qui contient une part du niveau inférieur de l'Infini (Ein Sof) ; c'est le niveau d'Atik [l'Ancien].

והיינו דכמו שמל' דאצי' נעשה עתיק לבריאה. ונמצא שבחי' כתר דבריאה יש בו מבחי' תחתונה שבאצילות ממש. דהיינו מבחי' מל' דאצילות.

Autrement dit, de même que Mal'hout du Monde d'Atsilout (Émanation) devient Atik pour le Monde de Béria (Création), de sorte que le niveau de Kéter de Béria contient une part du niveau inférieur d'Atsilout lui-même, à savoir du niveau de Mal'hout d'Atsilout,

כך מבחי' מלכות דא"ק [דאדם קדמון] (שנק' מל' דא"ס) נעשה עתיק וכתר לאצי' וזהו הגולה שעל ראשה.

de même, du niveau de Mal'hout d'Adam Kadmon (appelé Mal'hout de l'Infini) proviennent Atik et Kéter d'Atsilout ; c'est cela, « la coupe au-dessus de son sommet ».

וכמ"ש גולת הכותרת שכותרת ומקפת למעלה סביבות ראשה. וכך בחי' כתר הוא בחי' עטרה ומקיף על המוחין.

Comme il est écrit : « la coupe du kotéret (chapiteau) », qui couronne (kotéret) et entoure par le haut le pourtour de son sommet. De même, le niveau de Kéter est celui d'une couronne qui englobe les mo'hin.

ושבעה נרותיה הם המדות דאצי' ושבעה מוצקות לנרות הם ז"ת [ז' תחתונות] דעתיק יומין שהם בחי' מקור ההשפעה להמדות דאצי'. לכן נק' מוצקות לנרות כו'.

« Et ses sept lampes » sont les attributs émotionnels (midot) d'Atsilout, et « sept conduits menant aux lampes » sont les sept Séfirot inférieures d'Atik Yomin [l'Ancien des jours], qui sont la source du flux destiné aux attributs émotionnels d'Atsilout. C'est pourquoi elles sont appelées « conduits menant aux lampes… »

20 וכמ"ש במ"א שיש ב' בחי' מדות. הא' המדות שלמטה מהשכל וההתבוננות ונק' טורי נהורא.

Comme il est expliqué ailleurs, il existe deux niveaux d'attributs émotionnels. Le premier correspond aux attributs émotionnels qui se situent en dessous de l'intellect et de la contemplation ; ils sont appelés « montagnes de lumière ».

והבי' המדות שלמעלה מהשכל והטעם המובן ונקי' אהבה רבה וטורי חשוכא ומדות אלו שלמעלה מהשכל נקרי' [נקרא / נקראת / נקראות] מוצקות למדות הנמשכים מהשכל הנקי' נרות כו'.

La seconde correspond aux attributs émotionnels qui se situent au-dessus de l'intellect et de la raison intelligible ; ils sont appelés « grand amour » et « montagnes d'obscurité ». Ces attributs émotionnels qui dépassent l'intellect sont appelés les « conduits » des attributs émotionnels qui procèdent de l'intellect, lesquels sont appelés « lampes… ».

ושני' [ושנים] זיתי' עליה א' מימין הגלה כו' הם בחי' חו"ב [חכמה ובינה] דע"י [דעתיק יומין] וגם הם בחי' בי' מזלות נוצר ונקה שהם מקורות דחו"ב [דחכמה ובינה] דאצי'.

« Et deux oliviers sur elle, l'un à droite de la coupe… » : ils correspondent au niveau de la 'Hokhma (sagesse) et de la Bina (compréhension) d'Atik Yomin, et aussi aux deux mazalot (canaux spirituels), « notzer » et « venakeh », qui sont les sources de la 'Hokhma et de la Bina du Monde d'Atsilout (Émanation).

21 והנה הזית הוא מר רק שמוציאין ממנו שמן ע"י כתישה. והיינו בחי' בירור רפ"ח נצוצין ע"י אתכפייא ואתהפכא כמאמר כד אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא]

Or, l'olive est amère, mais on en extrait l'huile en la broyant. Cela correspond au niveau du raffinement des 288 étincelles par la soumission et la transformation [de la sitra a'hra (l'autre côté)], comme le dit l'enseignement : « Lorsque la sitra a'hra est soumise, la gloire du Saint béni soit-Il s'élève. »

ומקור המשכת מ"ן [מיין נוקבין] ומ"ד [ומיין דוכרין] שע"י הבירורים נמשך מבי' מזלות הנ"ל.

Et la source de l'attraction vers le bas des mayin nukvin [eaux féminines] et des mayin duchrin [eaux masculines], qui [s'effectue] par les raffinements, se trouve dans les deux mazalos mentionnés plus haut :

מזל ונקה הוא שרש כל המ"ן [המיין נוקבין] ומזל נוצר שרש המ"ד [המיין דוכרין] לכן הן הן ב' זיתים הנ"ל:

Le mazal « venakeh » est la racine de tous les mayin nukvin, et le mazal « notzer » est la racine des mayin duchrin. Ce sont donc bien les deux oliviers mentionnés plus haut.

22 והנה עיקר סבת המשכת בחי' גולה שעל ראשה הנ"ל הוא ע"י בטול רצון שהוא בחי' עבודה שלמעלה מהבחירה שע"פ שכל ודעת שבזה עושים המשכת הגולה שהוא בחי' הכתר ומקיף שלמעלה מהשכל.

Or, la principale cause de la descente vers le bas du niveau de «la coupe à son sommet» mentionnée ci-dessus est l'annulation de la volonté, qui est un niveau de service divin supérieur au choix fondé sur l'intellect et la connaissance ; car c'est ainsi que l'on provoque la descente de la coupe, qui est le niveau de Kéter (la Couronne) et de la [lumière] enveloppante, au-dessus de l'intellect.

23 וביאור הענין כי הנה מבירורי רפ"ח נצוצים נעשה או"ח [אור חוזר] מלמטלמ"ע [מלמטה למעלה] עד רום המעלות שגם בחכמה סתימאה האור חוזר למעלה יותר.

Explication de la chose : le raffinement des 288 étincelles produit une lumière réfléchie, qui s'élève du bas vers le haut jusqu'aux hauteurs les plus élevées, si bien que même dans la 'Hokhma (sagesse) cachée, la lumière remonte plus haut encore.

וזהו בקיעת שערות הראש ועי"ז נמשך אח"כ מלמעלה תוספת אור ושפע רב ונמשך למטה ע"י שערות דדיקנא שהם המשכה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה].

Et c'est cela, la percée des cheveux de la tête ; par ce biais, une lumière supplémentaire et un flux abondant sont ensuite attirés d'en haut et acheminés vers le bas par les cheveux de la barbe, qui constituent un canal de transmission du haut vers le bas.

24 ולכן כל המצות מעשיות הם מבחי' נוגה כמו הצמר דציצית וקלף התפלין שע"י שמתבררים הנצוצין שבנוגה ע"י קיום המצוה נמשך תוספת אורות באצי' כנ"ל.

Ainsi, toutes les mitsvot pratiques relèvent du niveau de noga [la kelipa lumineuse], comme la laine des tsitsit et le parchemin des tefilin ; car, lorsque les étincelles de noga sont raffinées par l'accomplissement de la mitsva, des lumières supplémentaires sont attirées dans le Monde d'Atsilout (Émanation), comme indiqué plus haut.

אך הנה בחי' בטול הרצון יש בו מעלה יתירה ואתכפיא סט"א [סטרא אחרא] ביותר מצד בטול רצון הגוף בסתם שמבטל כל רצונותיו ויקבע בלבבו ללילך אחרי ה'.

Cependant, le niveau de l'annulation de la volonté présente un avantage supplémentaire, et la sitra a'hra (l'autre côté) est davantage soumise, du fait de l'annulation de la volonté du corps en général : on renonce à tous ses désirs et l'on prend dans son cœur la résolution de suivre D.ieu,

25 וכאלו אין לו שום רצון רק מה שירצה ה' זהו רצונו וזהו אתכפי' סט"א [סטרא אחרא] ממש ביתר שאת ויתר עז מבקיום מצוה אחת

comme s'il n'avait aucune volonté propre et que seule la volonté de D.ieu fût la sienne. C'est là le véritable assujettissement de la sitra a'hra (l'autre côté), avec une élévation et une force bien supérieures à celles qu'implique l'accomplissement d'une seule mitsva.

וכך ההמשכה ע"י הוא בחי' וגלה על ראשה. שהוא בחי' רעוא דכל רעוין דהיינו מקור כל הרצונות.

Ainsi, l'effusion vers le bas opérée par ce moyen correspond au niveau de «la coupe sur son sommet», qui est le niveau de «la Volonté de toutes les volontés», c'est-à-dire la source de toutes les volontés.

משא"כ תרי"ג מצות הם תרי"ג ארחין שבגלגלתא דז"א שהוא עד"מ למטה בחי' פרטי הרצונות. אבל מקורן ושרשן הוא בחי' רעדכ"ר [רעוא דכל רעוין] וזה נמשך דוקא ע"י בטול רצון שבזה מתקשר לבעל הרצון ממש ובחי' בטול רצון זה נק' ארץ שמשים עצמו כעפר ממש.

En revanche, les 613 mitsvot sont les 613 voies dans le crâne de Zeir Anpin (les attributs émotionnels), ce qui correspond, par analogie, au niveau des volontés particulières. Mais leur source et leur racine sont le niveau de «la Volonté de toutes les volontés», et celui-ci est attiré vers le bas spécifiquement par le bitoul de la volonté, car c'est par ce moyen que l'on se lie au Maître même de la volonté. Ce niveau de bitoul de la volonté est appelé «terre», car on se fait véritablement semblable à la poussière.

(ושמים היינו מקיף זהו בחי' אהבת בכל מאדך בלי גבול ממש שע"י ממשיכים להיות מקור ההמשכה מהמאציל בנאצלים. היינו שעושים בחי' הגולה וכו'. וגם המוצקות שהם הכל למעלה מהשכל)

(Et le «ciel» désigne la lumière enveloppante : c'est le niveau de l'amour «de toute ta force», véritablement sans limite, par lequel on attire [la lumière] vers le bas afin qu'elle devienne la source de l'influx de l'Émanateur aux émanés ; autrement dit, on fait advenir le niveau de la coupe, etc., ainsi que les conduits, qui sont tous au-dessus de l'intellect.)

וזהו המשפילי לראות בשמים ובארץ. שע"י שמים וארץ שבבחי' זו נעשה ההשפלה מא"ס ממש להיות נמשך כתר לאצי'.

Et c'est là le sens de «Celui qui s'abaisse pour regarder le ciel et la terre» : par le ciel et la terre de ce niveau, l'abaissement s'opère depuis l'Infini (Ein Sof) lui-même, afin que Kéter soit attiré vers le bas jusqu'à Atsilout.

ואח"כ ע"י תומ"צ [תורה ומצות] נעשה התלבשות האור מהכתר בתרי"ג ארחין דז"א. ורמ"ח איברין דמלכא כו'. וזהו פי' המשפילי בתוך שמים וארץ שהם זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] דאצי'.

Ensuite, par la Torah et les mitsvot, la lumière issue de Kéter s'investit dans les 613 voies de Zeir Anpin, ainsi que dans « les 248 membres du Roi… » Et c'est là l'explication de « Celui qui s'abaisse » au sein du ciel et de la terre, qui sont Zeir Anpin et Noukva (le féminin / Mal'hout) d'Atsilout.

(וכמ"ש בכהאר"י [בכתבי האר"י] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] שלהמשיך יחוד או"א [אבא ואימא] הוא ע"י מס"נ [מסירות נפש] ויחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] הוא ע"י תורה ומצות. ובי' המשכות אלו זהו בי' פירושים שנתבאר כאן בענין המשפילי לראות בשמים ובארץ. וכמ"ש במ"א שיש שמים וארץ עילאין. ויש שמים וארץ תתאין).

(Comme il est écrit dans les écrits de l'Arizal, de mémoire bénie : attirer vers le bas l'union d'Abba et Imma ('Hokhma et Bina) se fait par le sacrifice de soi (messirout néfech), tandis que l'union de Zeir Anpin et Noukva se fait par la Torah et les mitsvot. Ces deux effusions vers le bas sont les deux interprétations données ici de « Celui qui s'abaisse pour regarder le ciel et la terre » ; et, comme il est expliqué ailleurs, il existe un ciel et une terre supérieurs, ainsi qu'un ciel et une terre inférieurs.)

וזהו ענין מה שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] למה קדמה שמע לוהיה אם שמוע שיקבל עליו עומ"ש [עול מלכות שמים] תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות כי בפי' שמע נאמר בכל מאדך והיא בחי' שמים לפי' הב'.

Et c'est là le sens de ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : Pourquoi le passage du Chema précède-t-il « Et il adviendra, si vous écoutez » ? Afin que l'on accepte d'abord sur soi le joug de la royauté céleste, puis le joug des mitsvot. Car le passage du Chema dit « de toute ta force », et cela correspond au niveau du « ciel » selon la seconde interprétation.

וגם מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] בכל מדה שמודד לך הוי מודה לו במאד מאד זהו בחי' ארץ בטול רצון.

Et aussi ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Pour toute middah [mesure] qu'Il te mesure (moded), remercie-Le (modeh) beaucoup, beaucoup (bim'od me'od) » : c'est le niveau de la « terre », l'annulation de la volonté.

וכ"ז [וכל זה] נקרא קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] פי' מלכות דא"ס שנק' מלכות שמים בחי' מקיף שעי"ז נמשך וגלה על ראשה כו' שנעשה עתיק לאצילות

Et tout cela est appelé l'acceptation du joug (kabbalat ol) de la royauté du Ciel, c'est-à-dire la Mal'hout de l'Ein Sof, appelée « la royauté du Ciel », le niveau de la [lumière] englobante, par laquelle « un bassin au-dessus de son sommet… » est attiré vers le bas, de sorte qu'elle devient Atik pour Atsilout.

ואח"כ והיה אם שמוע הוא המשכת האור בכלים ע"י המצות בתוך שמים וארץ כנ"ל:

Et ensuite, « Et il arrivera, si vous écoutez » correspond à l'attraction de la lumière dans les réceptacles par les mitsvot, au sein du ciel et de la terre, comme dit plus haut.

26 וזהו כי עמך מקור חיים. פי' בחי' המל' שבעולם האצי' שנעשה עתיק לבי"ע נק' מקור חיים דבי"ע שהכתר הוא מקור ושרש כו'.

Et c'est cela : « Car avec Toi est la source de la vie. » Autrement dit, le niveau de Mal'hout (souveraineté) dans le Monde d'Atsilout (Émanation), qui devient l'Atik [le Kéter intérieur] des mondes de Béria (Création), de Yetsira (Formation) et d'Assiya (Action), est appelé la source de vie de Béria, de Yetsira et d'Assiya, car Kéter (la Couronne) est la source et la racine…

והוא באמת רק בחי' עמך טפל ובטל לבחי' עצמות האצילות. ולכן לא נאמר כי אתה רק כי עמך

Mais, en vérité, ce n'est que le niveau « avec Toi », secondaire et dans l'annulation de soi (bitoul) devant l'essence même du Monde d'Atsilout. C'est pourquoi il n'est pas dit « car Tu es », mais seulement « car avec Toi ».

וכן למעלה יותר מל' דא"ק [דאדם קדמון] היא מקור חיים דאצי' שהרי נעשה עתיק לאצי' והיא בחי' עמך טפל ובטל למהות ועצמות א"ק [אדם קדמון] וזהו המגביהי לשבת כו'.

De même, plus haut encore, Mal'hout d'Adam Kadmon [l'Homme primordial] est la source de vie d'Atsilout, puisqu'elle devient l'Atik d'Atsilout ; elle aussi est le niveau « avec Toi », secondaire et dans le bitoul devant l'être et l'essence d'Adam Kadmon. C'est cela : « Celui qui siège dans les hauteurs… »

אך פי' המשפילי לראות בשמים ובארץ כפי שני פירושים הנ"ל. היינו שע"י ממשיכים תוספת אור ממהות ועצמות האור שבא"ק [שבאדם קדמון] שיומשך בבחי' הגולה שעל ראשה.

Mais l'explication de « Celui qui s'abaisse pour regarder le ciel et la terre », selon les deux explications précédentes, est que, par ce moyen, on attire vers le bas une lumière supplémentaire, provenant de l'être et de l'essence de la lumière en Adam Kadmon, afin qu'elle soit attirée dans le niveau de « la vasque posée à son sommet ».

(ולכן הגולה עם שהיא כמו גולת הכותרת ומקיף הרי היא כמו בחי' מקבל כדפירש"י [כדפירש רש"י] בזכריה שם כמו ספל שבו השמן היינו שמעצמות האור דא"ק [דאדם קדמון] יומשך תוספת אור בגולה זו):

(C'est pourquoi la vasque, bien qu'elle ressemble à « la vasque du chapiteau » et qu'elle soit enveloppante, est néanmoins comme un réceptacle, ainsi que Rashi l'explique en Zacharie, à cet endroit : comme un bassin qui contient l'huile. Autrement dit, de l'essence de la lumière d'Adam Kadmon, une lumière supplémentaire est attirée dans cette vasque.)

27 וזהו באורך נראה אור. פי' באורך לנוכח היינו כמו בחי' אתה ולא בחי' עמך שיומשך מעצמות האור דא"ק [דאדם קדמון] להיות נראה האור באבי"ע [באצילות בריאה יצירה עשיה] כנ"ל

Et c'est là le sens de « Dans Ta lumière, nous voyons (nir'eh) la lumière. » « Ta lumière » est une adresse directe, c'est-à-dire qu'elle correspond au niveau de « Toi », et non à celui de « avec Toi » : que la lumière soit attirée vers le bas depuis l'essence de la lumière d'Adam Kadmon, afin que la lumière soit vue (nir'eh) dans les mondes d'Atsilout, de Béria, de Yetsira et d'Assiya, comme dit plus haut.

וגם נראה אנחנו שבבחי' זו נהיה חשובים כנ"ל בפי' השקיפה כו'. וברך את עמך כו':

Et aussi : « nous sommes vus (nir'eh) » : à ce niveau, nous aurons de l'importance, comme dit plus haut dans l'explication de « Regarde vers le bas… » « Et bénis Ton peuple… »

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY-NC 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Synagogues, écoles et projets à but non lucratif peuvent la copier, l'imprimer et la partager librement, et demander des dons pour couvrir les frais d'impression ; elle ne peut jamais être vendue. Citez Kehot Publication Society et likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/mikeitz/6/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak